

Verslag van een vogelreis naar het Nationalpark Müritz, het Nationalpark Unteres Odertal en de Oderdelta in Noordwest Polen. Van 13 mei tot 27 mei 2006

In 2002 ben ik al eens met een groep vogelaars uit Noordwijk e.o. bij de Müritzsee geweest. De grote aantallen zee- en visarenden en ook andere roofvogels hebben toen grote indruk gemaakt. Omdat een geplande vakantie naar Hongarije door omstandigheden niet door kon gaan heb ik ervoor gekozen hier nogmaals naartoe te gaan en tegelijk ook het Unteres Odertal en de Oderdelta te bezoeken. Ik was eerst van plan met de tent te gaan kamperen en zonodig bij slecht weer een pension/hotel te zoeken maar heb uiteindelijk toch maar besloten met de caravan te gaan. Dit bleek achteraf een juist besluit te zijn geweest. Het was 's nachts behoorlijk koud en het wilde nogal eens flink waaien en regenen. Een tent is dan weinig comfortabel en een pension of hotel vind ik eigenlijk niks. Van Sander Wansing van de vwg Losser had ik een aantal tips gekregen van plekken die ik zeker moest bezoeken en hiervan heb ik dankbaar gebruik gemaakt.

13 mei. Dag van vertrek.

Om 6.35 uur ben ik vertrokken. Ik ben via Hannover, Magdeburg (A2), Berlijn (A10) en Wittstock (A24 en A19) gereden. Bij afslag 18 van de A 19 (Röbel) heb ik de B 198 genomen richting Neustrelitz en halverwege links afgeslagen om via Rechlin naar Boek te gaan. Om 18.15 uur was ik op de camping Boekermühle vlak bij de visvijvers. Het weer tijdens de rit was goed, het was bewolkt en bijna windstil. Tussen Hannover en Berlijn had ik af en toe lichte motregen maar dat stelde niet veel voor. Onderweg heb ik een rode wouw, een zwarte wouw, havik, sperwer, buizerds en de eerste raven gezien.

In de avond ben ik nog even naar de vogelkijkhut bij de vijvers gegaan. In de verte vlogen enkele zeearenden. Een roerdomp en de eerste grote karekiet zaten vlak voor de hut en Noordse nachtegalen lieten zich goed horen. Boven de vijvers vloog een vreemde kiekendief. Het leek een man blauwe kiekendief maar deze had een zwarte kop en zwarte schouders. Een lichte fase bruine kiekendief sluit ik uit omdat hij duidelijk kleiner was. Ik heb hem gefilmd en de deskundigen mogen het uitmaken.

14 mei.

Doel: Visvijvers, omgeving Boek, Specker Horst en de weilanden ten noorden hiervan tot aan de Rederangsee. Het weer: 's Nachts heeft het geregend en licht geonweerd. In de ochtend was het 10 graden en er stond een harde wind. De zon scheen wel lekker.

Om 06.15 uur eerst een rondje camping gemaakt. Net als vier jaar terug liet een draaihals zich goed horen in het aangrenzende bungalowpark. Langs het meer grote karekieten en bij Bolterkanal Noordse nachtegalen. In het populierenbos achter het bungalowpark zag ik appelvinken.

Na het ontbijt ben ik eerst langs de hut gegaan. Op de vijvers zaten twaalf krooneenden. De achterste vijver stond droog. In de verte zweefden zeearenden en een visarend probeerde tevergeefs een vis te pakken. Hierna wilde ik naar het kijkscherm aan de andere zijde van de vijvers. Bij de Amaliahof ben ik gekeerd, fietsen op het zandpad was bijna onmogelijk en eigenlijk verwachtte ik daar niets nieuws te zien.

Op de voederplek bij Boek, langs het pad naar Spek en ongeveer 800 m. na Boek aan de linkerkant, zaten twaalf zeearenden waaronder enkele adults te wachten of er niets langs werd gebracht. Ik heb geprobeerd wat dichterbij te komen maar zodra ik geen beschutting meer had waren ze vertrokken. Het volgende doel was de visarendenhorst even ten noorden van het dorp. Dit wist ik nog van de vorige keer. Vanuit Boek ga je eerst richting hotel Jägersrast. Als je daarvoor rechtsaf moet ga je rechtdoor en kom je op een zandweg die door het bos gaat. Na enige honderden meters ga je door het bos aan de linkerkant (60 – 80 m.) en sta je vlakbij het nest. Het nest was weer bewoond. Terwijl ik stond te kijken kwam de man een tak voor het nest brengen. Boven de weilanden joeg een prachtige adult rode wouw.

Bij de tweede uitkijktoren op het fietspad bij de Speckersee heb je uitzicht op de horst van zeearenden. Het is wel ver weg maar met de telescoop kon je toch het vrouwtje op de horst zien zitten. Even later kwam de man een vis brengen. Volgens mij waren er nog geen jongen. Aan de andere zijde scheerde een boomvalk voorbij.

In de weilanden even ten noorden van het moeras zaten zeker meer dan 200 kraanvogels. Volgens mij gaat het hier om nog niet geslachtsrijpe exemplaren want anders hadden ze zeker op eieren moeten zitten of al jongen moeten hebben. Voor doortrekkers is het al te laat. Op het hek van de boerderij zat een tapuit, een wielewaal liet zich steeds horen en een grote lijster zocht naar wormen in het gras.

Verder naar het noorden ligt de Rederangsee waar je een mooi uitzichtplatform hebt. Hier vloog een purperreiger voorbij en waren twee zeearenden aan het vissen. Verder nog een rode wouw en een bruine kiekendief. Vanwege de harde wind heb ik die dag weinig klein spul gezien of gehoord. Ik moet die dag zeker 30 zeearenden hebben gezien.

15 mei.

Doel: Ortolanen bij Massow en roodhalsfuten bij Steur Vorwerk. Deze plaatsen liggen ten westen van de A 19. Het weer: Koud, 6 graden, wel zonnig. Later werd het wat warmer. Het bleef wel truienweer. Er stond een matige wind.

De draaihals bij het bungalowpark liet zich weer goed horen. Met zoveel kabaal moest hij toch te spotten zijn. Filmcamera meegenomen en een poging gewaagd. Het geluid kwam uit een dichte esdoorn van een meter of tien hoog. De draaihals liet zich echter niet zien totdat hij eruit vloog en 100 m. verder ging zitten. Tussen de bungalows door ben ik naar de plek geslopen waar ik hem had zien landen. Gezien het geluid moest hij nu heel dichtbij zitten. Plotseling zag ik hem zitten op ca. vier meter afstand en heb ik hem leuk kunnen filmen. Een goed begin van de dag. Na het ontbijt met de auto richting Massow gegaan. Eerst naar de B 198 en richting A19. In Karbow ga je richting Wredenhagen en neem je de weg naar Zepkow. Vervolgens naar Massow. Je komt dan onder de snelweg door. Hier zaten twee kraanvogels.

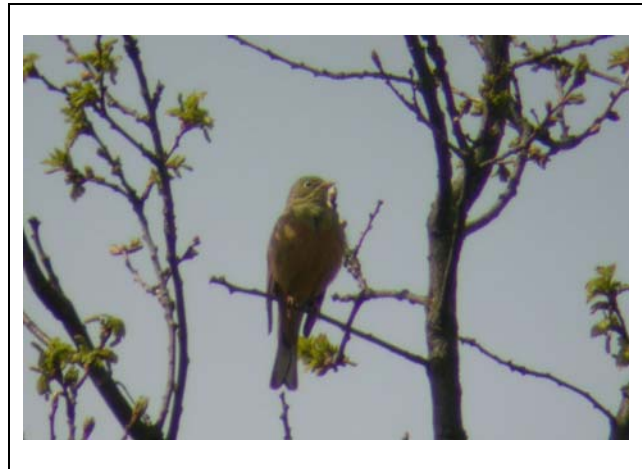

Na 1 km zie je aan je rechterhand de horst van visarenden. Het vrouwtje zat op het nest. De man kwam na een poosje aanvliegen met een grote vis. Zo groot dat je haast niet kan voorstellen dat hij daarmee de lucht in is gekomen. Toen hij mij zag ging hij deze 2 palen verderop maar zelf opeten. Een grauwe gors zat op de elektriciteitsdraden en een wielewaal was weer aanwezig. Zodra je in Massow bent ga je rechtsaf. Na 50 m. krijg je een driesprong en hier ga je linksaf. Niet schrikken, de kasseien houden al snel op. Direct na de huizen krijg je links een zandweg die al snel overgaat in een karrenspoor. Mijn advies is, stop hier en ga verder lopen. In de bomen zitten de ortolanen te zingen, ik heb er vijf geteld. Ikzelf ben doorgereden tot de eerste splitsing

(ongeveer na 700 m.). Dat ging moeizaam, de karrensporen waren te diep. Toen vond ik verder doorrijden onverantwoord. Het schijnt dat het pad doorloopt richting Althenhagen maar ik heb ervoor gekozen dit via de normale weg te doen. Langs dit pad zag ik verder paapjes, tapuiten, grauwe gorzen en spotvogels. Tot nu toe heb ik nog geen grauwe klauwieren gezien.

Volgens mij zijn er hier meer plekken waar je ortolanen kunt zien. Toen ik richting Altenhagen reed en even stopte bij eenzelfde soort laantje hoorde en zag ik ze gelijk weer.

Steuer Vorwerk ligt niet ver van Altenhagen aan de B 198. Zodra je hier bent ga je rechtsaf en na 50 m. weer links een doodlopende weg in die overgaat in een fietspad. Hier zie je al de plas waar de roodhalsfuten zitten. Ik zag in deze hoek van de plas twee nesten en zeker tien roodhalsfuten. Verder hier een meeuwenkolonie en kuif - en tafeleenden. 's Avonds ben ik nog even naar de zeearenden wezen kijken, nu bij de eerste vijver vanuit Rechlin gezien. Je ziet hier beter en meer zeearenden als vanuit de hut. Als je tot bij het hek loopt sta je er dichterbij. Op het eiland zitten ze in de bomen en wat leuker is, je ziet ze actief bezig om vis te vangen.

16 mei.

Doel: Het gebied ten zuiden van het Bolterkanal, het militaire oefenterrein bij Neustrelitz, de Zierkersee en het meer bij Klein Trebbow.

Het weer: Afgelopen nacht regende het langdurig. Overdag was het gelukkig droog. Temperatuur 11-15 graden, licht bewolkt en de wind was in het begin matig.

Vandaag ben ik op de fiets naar het gebied ten zuiden van het Bolterkanal gegaan. Ik heb eerst getracht de zeearenden boven de 1^e vijver goed op de foto te krijgen maar wat zijn die beesten schuw. Met digiscoping hoef je ze toch niet al te dicht te benaderen maar zodra ik het statief uitklapte gingen ze er vandoor. Maar het blijft indrukwekkend. Daarna naar het gebied. Het pad was redelijk te fietsen en zeker als je in het open gebied komt is het er prachtig. Hier zag ik mijn eerste grauwe klauwieren. Later zouden het er veel meer worden. Er zaten grauwe ganzen met jongen, de onvermijdelijke wiewalen en geelgorzen. Verder hoorde ik hier de eerste kwartelkoning. Daarna op de terugweg naar de camping een colaatje gedronken op het terrasje bij de eerste vijver. Hier kan je ook verschillende broodjes vis krijgen maar daarvoor was het nog te vroeg. De werknemers van de visvijvers waren bezig grote vissen (vgl. mij steur) te vangen door een kleine vijver leeg te laten lopen. De kleinere vingen ze nog met een groot schepnet maar voor de groten hadden ze een lange bak met draagarmen die ze half onder water hielden zodat ze de vis, die ze eerst met een grote strik gevangen hadden, er zo in konden schuiven. De lengte van de grootste schat ik op 2 m. en gezien de moeite die ze hadden om hem op te tillen wel op 60 – 70 kg. De kleinere gingen in een bun op een aanhangwagen. Waar de grote vissen heengingen kon ik niet zien. Daarna heb ik de fiets teruggebracht naar de camping en ben verder met de auto gegaan. Het militaire oefenterrein bij Neustrelitz heb ik wel vanaf de B193 gezien maar ik heb niet de zandweg bij Rudow kunnen vinden. Waarschijnlijk ben ik te ver doorgereden rond de Zierkersee. Jammer, maar de omgeving was hier prachtig. In de bloemrijke weilanden zag ik wel een vos, blijft toch altijd leuk om te zien. Ik kwam hier ook nog langs een biologische varkenshouderij. In een groot weiland stonden tientallen kleine hutjes waarin een zeug met biggetjes woonden. Zowel de zeug als de biggen waren vrij om te gaan en staan waar ze wilden. Een prachtig gezicht was het.

Op de terugweg nog bij het meer van Klein Trebbow geweest. Het was aan het eind van de dag en eigenlijk had ik het wel gehad, de vermoeidheid sloeg toe. Karekieten, zowel grote als kleine, een snor en een rode wouw lieten zich hier horen en ook wel zien. Veel tijd heb ik hier niet doorgebracht.

17 mei.

Doel: Verkassen naar een camping bij Slicht. Dit is aan de oostkant van het oostelijk deel van het Muritz Nationalpark.

Het weer: Koud, bewolkt, stevige wind en het dreigde elk moment te gaan regenen wat gelukkig niet gebeurde.

Ik had gekozen voor Slicht omdat dit centraal laag om Serrahn en Neugarten e.o. te bezoeken. Ik had gedacht dit allemaal per fiets te kunnen doen maar het weer liet dat niet toe. Volgens de kaart moest je naar Slicht via Feldberg maar dit stuk weg was zo beroerd (kasseien) dat ik na 500 m. gekeerd ben. Met een caravan is dat niet te doen. In Feldberg was ook een camping en achteraf gezien was dat een goede keus. Een plek aan het meer, een mooi uitzicht en goed sanitair, wat wil je nog meer. Om half twee stond ik gesteld en ben toen met de auto + fiets naar Wendorf gereden om van daaruit per fiets richting de Hochsitz te gaan waar mogelijk een schreeuwend was te spotten (tip Sander W.). Halverwege was een paartje kraanvogels aan het foerageren en op het punt waar de asfaltweg overging in het karrenspoor zag ik de schreeuwend aan komen vliegen en richting bos gaan waar hij schijnt te broeden.

Ik ben doorgereden naar de Hochsitz en heb daar nog een uur zitten wachten. De schreeuwend liet zich echter niet meer zien. Wel zaten er een paar koppels kraanvogels en een paartje grauwe

klauwieren. Het waaide hier flink en klein spul liet zich dus niet zien. Wel had ik hier de eerste gele kwikstaart van de reis. Om 17.30 uur was ik terug op de camping en ik had het nog steeds naar mijn zin. 's Avonds heb ik naar de finale van de Champions League gekeken op het TV-tje. Via een Poolse zender kwamen er slechte beelden binnen. Alles zwart-wit en met veel strepen, maar ik heb toch de wedstrijd kunnen volgen.

18 mei.

Doel: Serrahn, Goldenbaum en Steinmühle.

Het weer: 's Ochtends was het nog droog maar het weerbericht voorspelde langdurig regen.

Geen weer om te fietsen dus terwijl dit wel de bedoeling was. Ik ben eerst van Feldberg, een toeristenplaatsje, binnendoor naar Goldenbaum gereden om van daaruit verder richting Serrahn te gaan. Tot Luttenhagen ging het goed maar daarna werd het een ramp. 6 Km kasseien die erbij lagen of ze als grindkorrels waren uitgestrooid. De weg voert door bos wat best wel mooi geweest zal zijn maar wat je niet ziet omdat je heen en weer gesmeten wordt. Net voor Goldenbaum werd het beter. Hier zag ik de eerste man grauwe kiekendief. Rondom Goldenbaum ligt een halfopen landschap dat lijkt op wat wij in Zuid Limburg hebben. Van hieruit kan je verschillende bewegwijzerde wandelroutes lopen. Onthouden dus.

Serrahn bereik je via een goed berijdbare zandweg vanaf de B198 en bestaat uit een paar huizen waarin een infocentrum van het Nationalpark is gevestigd. Het ligt midden in een oud loofhoutbos. Je kunt doorrijden tot de tweede parkeerplaats en vandaar lopen naar het infocentrum. Hier moeten nog kleine vliegenvangers zitten. Het was helaas zoals voorspeld gaan regenen dus heb ik die, voor mij een wenssoort, niet gezien. Bij het uitkijkplatform ontmoette ik een Belgisch echtpaar dat net als ik gebruik maakte van het reisverslag van Sander W. Vanaf het platform had je zicht op een horst van visarenden in een boom, iets wat ik nog niet eerder had gezien. Er vloog een groep kraanvogels over en een bruine kiekendief was op zoek naar prooi. In het bos hoorde je overal fluiters maar ik heb verder geen klein spul gezien en dat moet er toch volop zitten.

Daarna ben ik naar de Steinmühle gereden en zag ik onderweg in een poeltje de eerste brilduikers. De weg loopt dood bij een leegstaand pand aan een meertje waar een paar brilduikers in zwommen en van waaruit een beekje richting Goldenbaum stroomt. Toen ik uit de auto stapte kwam er een schreeuwend overzeilen, mogelijk dezelfde als die van gisteren. Hemelsbreed is het niet zover en zo'n beest moet toch veel kilometers kunnen overbruggen. De omgeving is ook hier weer erg fraai. Al met al een plek waar je met goed weer beslist heen moet gaan. 's Avonds hield het op met regenen en werd het mooi weer. Aan het begin van de camping is een dierenweide met daaromheen een sloot waarin veel rugstreeppadden zitten. Die hadden er die avond wel veel zin in.

19 mei.

Doel: Met de auto + fiets naar Krumbeck te rijden en daar over een zandweg naar Slicht te fietsen v.v. Daarna nogmaals naar de Hochsitz bij Neugarten, dan naar Grauenhagen en weer terug naar Krumbeck.

Het weer: Het begon redelijk, wel fris en er stond weer een stevige wind.

Al snel na het verlaten van de camping zag en hoorde ik de eerste kraanvogels. Voor Lichtenberg gaat aan de noordzijde van het meer een pad naar het strandbad van Lichtenberg en ik besloot hier eens in te rijden. Na een paar honderd meter ben je voorbij het meer. Hier ben ik even gestopt.

Aan de andere zijde van de weg hoorde ik het geluid van krekeltzangers en in de bomen de roep van een middelste bonte specht. De krekeltzangers zaten in een kom in het landschap waar wilgenstruiken staan en een klein veldje oud riet. Na wat zoeken zag ik er een zitten. Voor mij was dit een eerste waarneming. Ik heb wat foto's gemaakt en gefilmd maar het licht was niet geweldig. Daarna ben ik doorgereden tot bij het strandbad waar een visarend over het meer vloog. Het begon stevig te regenen en het had geen zin daar langer te blijven. Tussen Lichtenberg en Neugarten zag ik vanuit de auto weer de schreeuwend. Ik ben direct gestopt en heb hem nog enige tijd met de kijker kunnen volgen.

Het was inmiddels droog geworden. Het was duidelijk dat een bezoek aan de Hochsitz met dit weer geen zin had. Ik ben nog

wel naar Grauenhagen gereden maar ook dat leverde niet veel op. Toen naar Krumbeck. Daar heb ik de auto bij de kerk geparkeerd en ben met de fiets vertrokken richting Slicht. De zandweg is slecht met veel kuilen. Omdat het nog harder was gaan waaien en regen dreigde verwachtte ik niet veel zangvogels te zien of te horen. Om die reden ben ik teruggegaan om nu met de auto dezelfde weg te rijden, wat met een behoorlijke aanslag op de conditie van de auto wel lukte. Voordat ik het bos in reed hoorde ik het hoempende geluid van vuurbuikpadden. Naast de weg (links) was in het koolzaadveld een poel waar ze inzaten. In het bos zelf was weinig te horen vanwege de wind. Bovendien begon het weer te regenen. Uit het bos komend heb je een mooi uitzicht over hooilanden. Hierin liep een eenzame kraanvogel. Ik heb hier geen roofvogel gezien.

Na Slicht was ik dicht bij de camping en ben ik na daar mijn fiets te hebben afgezet doorgereden naar Goldenbaum om een van de wandelingen te maken.

In Goldenbaum heb ik gekozen voor de eekhoortjesroute van 6,5 km. lang. De route voert eerst door het open land en gaat daarna door een gemengd oud loofhoutbos naar de Steinmühle waar ik al eerder was. Behalve grauwe klauwieren, een kwartelkoning en op een meer waar ik op de terugweg langs kwam 5 brilduikers, heb ik geen bijzonderheden gezien of gehoord. Terwijl het bos toch een uitstekende biotoop is voor spechten. Op een gegeven moment steek je de weg naar Goldenbaum over en loop je door een productiebos. Hier zag ik nog wel een zwarte specht maar verder was dit gedeelte knap saai. De volgende dag vertrek ik naar Angermünde maar ik wilde eerst nog een poging wagen de krekeltzangers goed op de foto te krijgen.

20 mei.

Doel: verkassen naar Angermünde waar volgens de kaart een camping moet zijn.

Het weer: Het was droog en af en toe schijnt de zon. 's Ochtends niet veel wind.

Om 07.00 uur was ik bij de krekeltzangers. Ze zaten weer voluit te zingen. Eén liet zich goed zien maar was niet dicht te benaderen. Met digiscoping is dit niet zo'n bezwaar, wel moet het licht goed zijn. Ik heb veel foto's gemaakt in de hoop dat er een paar goede bijzitten. Dit kan je pas beoordelen als je ze thuis op de computer heb gezet. Om 10.30 uur ben ik vertrokken richting A. Onderweg 2x een omleiding waardoor je geen idee meer hebt waar je je bevindt. In A. bleek de camping een clubgebeuren te zijn. Bovendien zag het er niet goed uit. Ik ben daarom maar doorgereden naar Parstein. Het bleek een grote, wat verouderde camping te zijn op een lange strook grond aan het meer en hoofdzakelijk gevuld met vaste staanplaatsen. Er is een restaurantje en in het seizoen zal het hier wel erg druk zijn. Het sanitair was redelijk, wel schoon. Ikzelf had mooi uitzicht op het water. De rest van de middag heb ik de directe omgeving verkend die erg mooi is. Langs het meer wordt veel aan paddenbescherming gedaan. Aan weerszijden van de weg staat een kunststofschermbaan en om de 15 m. is er een goot naar de andere zijde aangebracht en dit over een lengte van 1 km. Het begon weer te regenen en het waaide hard. Bij normaal weer moet het hier goed vogelen zijn. In een kleine plas bij de camping zat 1 broedende kokmeeuw en hier hadden ook bruine kiekendieven hun nest. 2 Kraanvogels lieten zich steeds horen. Verder zag ik hier nog een man blauwe kiekendief. In een meertje wat verder van de camping zaten meer broedende kokmeeuwen. Het bleef regenen. Het weerbericht vermeldde dat het verder in de week beter zou worden en dat het zelfs 26 graden kon worden!!

21 mei.

Doel: Het was de bedoeling met de fiets naar het Nationalpark Unteres Odertal te gaan maar vanwege het weer ben ik met de auto het gebied aan de zuidwest kant van het park gaan verkennen.

Het weer: 12 graden, bewolkt, harde wind en regen dreigde.

De binnenweggetjes zijn leuk, smal maar goed geasfalteerd. In het heuvelachtige land zijn veel bossages. Grauwe gorzen en bruine kiekendieven laten zich zien. Een visarend en een grote zaagbek vrouw vliegen boven de Alter Oder voorbij. Bij de Oder zelf kraanvogels, grauwe klauwieren en veel geelgorzen. Toch denk ik dat in het gebied rond de camping meer te zien is, het is daar kleinschaliger. In de loop van de middag knapte het weer op en kwam de zon door. Temperatuur werd ook aangenamer.

In het fraaie dorpje Stolpe, waar duidelijk de beter gesitueerden wonen, is een klein openlucht geologisch museum. Op het terreintje ligt een afgekalfde heuvel van ca. 10 m. hoog waarin oeverzwaluwen nestelen. Niet ver ervandaan staat op een heuvel een ronde stenen toren die van veraf al is te zien. Het is een overblijfsel van een middeleeuwse burcht. In de gaten bovenin de toren broedden kauwen, een soort die je daar verder haast niet zag. Je hebt hier een mooi uitzicht over de omgeving.

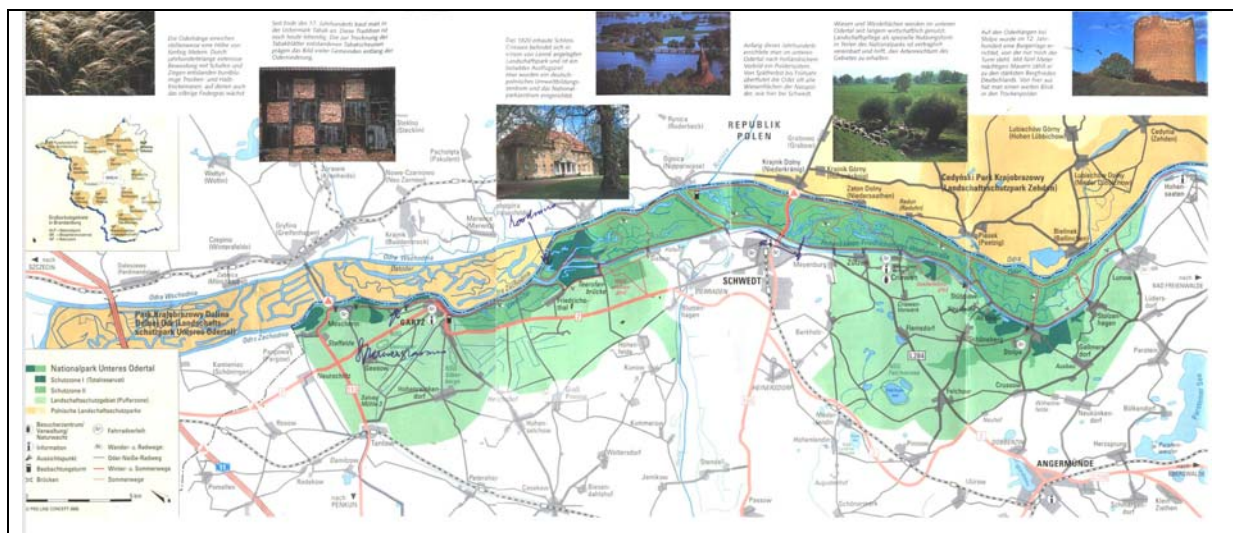
In Stoltzenhagen ben ik even over de brug gereden van het kanaal dat de westelijke grens vormt van de uiterwaarden van het Nationalpark. Hiervandaan heb je een goed uitzicht over het zuidelijke deel van het park. Hier zag ik een bruine kiekendief man zijn prooi overdragen aan het vrouwtje. In het kanaal en in een klein plasje zaten meer grote zaagbekken. Ik heb veel gereden en gezocht vandaag en verheug mij al op morgen als ik met de fiets het gebied in kan gaan. Bij terugkomst ben ik wat gaan eten in het campingrestaurantje. Het eten was goed, met biertje kostte het €11,50.

22mei.

Doel: Nationalpark Unteres Oderdelta. Beginnen bij het informatiecentrum in Criewen, dat ligt iets ten zuiden van Schwedt, een industriestad aan de Oder.

Het weer: Zonnig, 16 graden 's ochtends, matige wind.

Ik wilde al vroeg in Criewen zijn en besloot daarom via de hoofdweg naar Schwedt te rijden in de verwachting dat ik daar wel een afslag naar Criewen zou zien. Dat liep echter anders. Direct na Angermünde kwam er een Umleitung en kwam ik uiteindelijk bij de raffinaderij ten noorden van Schwedt uit. Om daarvandaan bij Criewen te komen was nog knap lastig. Uiteindelijk had ik 65 km. gereden terwijl het binnendoor 30 km. zou zijn geweest.

Op het parkeerterrein begon het al goed, een zwarte ooievaar kwam op een hoogte van 20 m. overzeilen. In het centrum heb ik gevraagd waar ik de meeste kans had op roodmussen en sperwergrasmussen. Op een plattegrondje van het park werd door een parkwachter de mogelijke plekken aangewezen maar hij betwijfelde of ze al terug zouden zijn. Volgens hem zijn beide soorten ook hier schaars in aantal.

Het gebied was nog maar net drooggevallen en was de vraag of de zomerpaden die midden door het gebied lopen al begaanbaar waren. Het gebied waar de kans op een roodmus het grootst is ligt ten noorden van Schwedt en daarom ben ik eerst over het pad langs het kanaal gefietst. Al snel kwam ik bij een drassig gedeelte waar een tiental ooievaars aan het fourageren waren. In het kanaal zaten weer grote zaagbekken en in de ruigtes langs de oever riet- en grauwe gorzen. Omdat het pad ter hoogte van Schwedt afgesloten was wegens werkzaamheden aan de dijk moest ik door Schwedt heen fietsen. Zodra het mogelijk was ben ik het park weer ingegaan en ben toen gelijk doorgestoken naar de Oder en aan die zijde verder richting noord gefietst. Het pad bestaat hoofdzakelijk

uit twee betonstroken en dat is goed te doen. Regelmatig zag ik zeearenden vliegen. In de wat nattere gedeeltes waar ook riet stond hoorde ik krekelzangers, rietgorzen, sprinkhaanzangers en kwartelkoningen. Ook Noordse nachtegalen zaten er volop. Toen hoorde ik de zang van een roodmus. Al gauw zag ik hem zitten in de top van een grote wilg. Prachtig voor het nemen van een foto. Het vervelende van digiscoping is dat je nogal wat moet doen voordat je een foto kan nemen. Statief uitzetten, telescoop erop doen, scherpstellen, dan de camera pakken, adapter opschroeven, op de telescoop plaatsen, vraagt zoveel tijd dat het onderwerp verdwenen is tegen de tijd dat je klaar bent Dit was ook nu helaas het geval. Ik heb een half uur gewacht en ben toen maar verder gegaan. Boven een van de plasjes waren twee visdieven aan het jagen en niet veel verder kwam een zwarte stern voorbij. Langs het pad stootte ik een havik op die daar zijn prooi zat te plukken.

Bij het kanaal moet je over de Teerofenbrücke als je nog noordelijker wilt gaan.

Het was inmiddels 15.00 uur en het dreigde te gaan onwederen. Ik ben dus niet verder gegaan en langs het kanaal teruggereden. Net voorbij de brug naar Gatow was een kolonie kokmeeuwen met daartussen witvleugelsterns en zwarte sterns, ik dacht ook enkele witwangsterns te zien. Hier hoorde ik ook een porseleinhoen. Inmiddels was het begonnen te regenen. Na Schwedt werd het gelukkig weer droog. Via zomerpaden heb ik dit deel van het park doorkruist. Het was intussen al vijf uur.

Ik was juist even gestopt toen een zwarte ooievaar aan kwam vliegen en in het gras neerstreek. Hier bleek nog een tweede exemplaar te zitten.

Het was wel ver weg maar door de telescoop waren ze heel goed te zien. Boven mijn hoofd was een watersnip aan het baltsen. Het is werkelijk een prachtig gebied. De hele dag ben ik maar één keer iemand tegengekomen. Ik wilde de volgende dag naar Polen maar achteraf gezien had ik hier langer moeten blijven. 's Avonds heeft het weer veel geregend.

23 mei.

Doel: Verhuizen naar Stepnica – Polen, afstand 198 Km.

Het weer: Droog, half bewolkt, 16 graden en een stevige wind.

Stepnica ligt aan de oostzijde van de delta en niet ver van Czarnocin waar het gebied begint wat denk ik het mooiste deel is van deze streek. De reis ging voorspoedig met de wind achter. Caravanrijders weten dat dit een hoop scheelt. Sommige stukken Autobahn liggen er nog bij als voor de Wende. Harder rijden dan 60 km. is onmogelijk. In Polen zijn ze hard bezig maar grote stukken zijn heel slecht. Onderweg natuurlijk weer kraanvogels gezien en het zoveelste visarendenhorst op een elektriciteitsplan. Bij de grens kon ik zonder problemen doorrijden. Direct in Polen zag ik een rode wouw vliegen maar verder was het niet veel. In Stepnica had ik de camping snel gevonden. Ook hier stond ik weer bij het water, weliswaar met een openbaar grasveld ertussen maar toch. Het is een kleine camping. Er is armoedig sanitair maar dat is wel schoon. De campingbaas verzocht zelf 1 uur voor het douchen de boiler aan te zetten en hem vooral direct daarna weer uit te zetten. “Stroom is duur” zei hij in goed Duits. Hij was druk bezig de boel op te knappen maar wegens geldgebrek gebeurde dit op zo'n manier dat je nu al weet dat het over een paar jaar weer niks is. Incl. stroom - en douchegebruik rekent hij 25 zlotys per dag, ongeveer €6,50. Nadat ik de boel had geïnstalleerd ben ik boodschappen gaan doen in het dorp. Je hebt er verschillende winkels waar je brood, levensmiddelen en vooral drank kan kopen. Verder heb je er een pleintje met een aantal schuurtjes (niet veel groter dan bij ons de gebruikelijke fietsenschuren bij het huis) waar o.a een boetiekje, een bloemenwinkelje en ook een slager zitten. De laatste heeft 1 gekoelde vitrine met daarnaast een hakblok wat er niet uitziet. Toch maar een karbonaadje gekocht met de intentie deze lang door te bakken. Dit heeft geholpen trouwens.

Met de auto ben ik naar Czarnocin gegaan. C. bestaat uit een verlaten, grotendeels ingestort fabriekscomplex, een aantal zeer sjofele appartementsgebouwen, wat huizen waarvan sommigen in een redelijke staat en het gebouw van Frajda, een “School of Active Holidays”, dat er goed uitziet. Hierin zou een informatiecentrum moeten zijn maar het zag er gesloten uit. Ze schijnen van hieruit ook excursies te organiseren. Vanaf Frajda kan je over een smalle geasfalteerde weg een stuk het gebied in rijden. Na 1 km. houdt deze op en wordt het een karrenspoor wat met de auto niet te doen is (en waarschijnlijk ook verboden). Het lukt mij niet om wijs te worden uit de Poolse teksten op de diverse borden. Mijn advies is dan ook: als je er eens heen gaat, koop dan bij De Slechte een Pools woordenboek. Vanwege de (weer) harde wind was er geen sprake van zangertjes in de struiken naast het pad. Ik heb er wel een ruigpootbuizerd gezien en sperwers, koekoeken, grauwe klauwieren, bruine kiekendieven en grauwe gorzen.

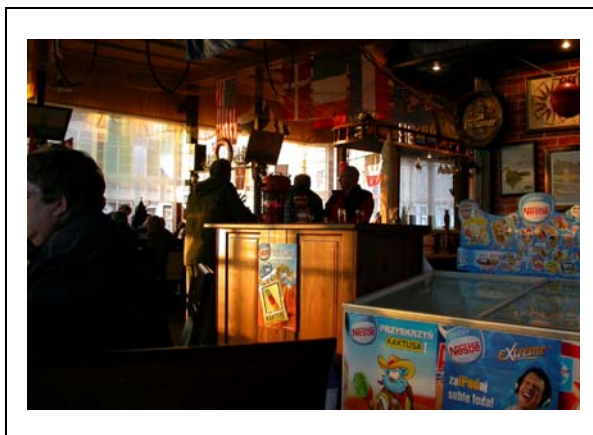
24 mei

Doel: Hetzelfde gebied bezoeken als gistermiddag maar dan de fiets meenemen.

Het weer: Zonnig, fris (12 graden) en een matige wind.

Bij “Frajda” heb ik mijn auto weer pal voor de deur geparkeerd. Ergens anders durfde ik hem niet neer te zetten vanwege al die onguere types die rond het winkeltje hingen waar drank te koop is. De zangertjes lieten zich nu wel goed horen maar het waren toch hoofdzakelijk kleine karekieten en vinken. Er zaten ook aardig wat paapjes. Waar je met een auto niet verder kunt ben ik naar het water gefietst (400 m.) waar een grote karekiet luidkeels zat te zingen.

Hier, aan de rand van de delta, heb je rietvelden met open stukken water waar 15 zomertalingen zwommen, samen met knobbelzwanen en wat meerkoeten en zag ik ook de eerste zeearend van de dag. Daarna met de fiets het pad verder gevolgd tot aan de uitkijktoren bij het water. Je bent hier op het verste punt van het gebied en hebt daar een fabelachtig uitzicht over de delta. Ik zag hier weer zeearenden, bruine kiekendieven en parende koekoeken. Bij uitkijktoren 2 die meer oostelijk in het gebied staat zaten 2 kraanvogels. Onderweg er naartoe zag ik al een groep van ca. 20 stuks aan komen vliegen maar eenmaal bij de toren heb ik die niet terug kunnen vinden. Tijdens de trek schijnen hier enorme aantallen voor te komen. Op de terugweg staken vier wilde zwijnen het pad over die ik enige tijd heb van dichtbij heb kunnen volgen.

Bij de camping hoort een restaurant dat de omvang heeft van een feestzaal. Het is 150 jaar oud, heeft grote glazen wanden die uit allemaal kleine ruitjes bestaan en twee torentjes. Het gebouw verkeert wel in een sjofele staat maar ik vond het toch prachtig. Die avond ben ik er gaan eten. De kaart bestaat alleen maar uit div. soorten vis. Als je vlees wilt hebben moet je dat van tevoren aangeven en wordt dat voor je gehaald, dit volgens de campingbaas wiens zoon de regie over het restaurant voert. Het smaakte niet slecht. 2 Gebakken visjes, patat, salade en een pilsje kostten ca. €8,50. Ik zat er overigens moederziel alleen.

Op de camping arriveerde die dag ook een Hollands gezelschap dat een natuurreis maakte langs de Oder. Ze kwamen uit Drente en Overijssel en reisden onder

begeleiding van een engels sprekende Poolse gids. Ze waren in Stepnica ondergebracht bij particulieren die daarvoor de kamers van de kinderen hadden ontruimd, een huis van de organisatie en in 2 houten huisjes op de camping. Het was wel een armoedige boel.

Zij waren die dag in het Wolinski Park geweest aan de Baltische kust, mijn reisdoel van morgen. Morgenavond hebben zij in de feestzaal een afscheidsdiner dat opgeluisterd zal worden door een plaatselijke zang - en dansgroep. Een reden om dan weer in het restaurant te gaan eten.

25 mei

Doel: het Wolinskipark aan de Baltische kust.

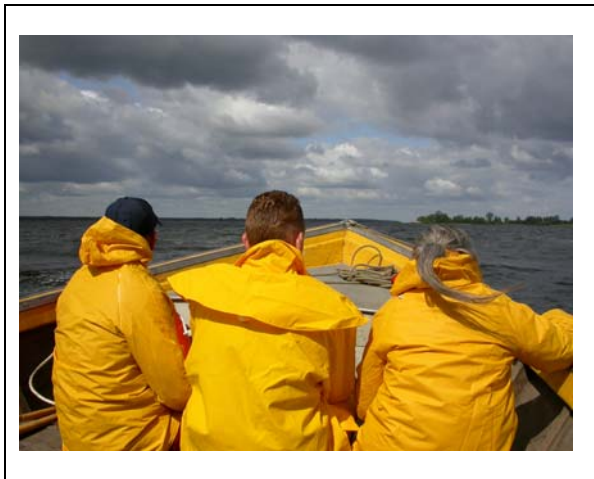
Weer: Koud, bewolkt, het zou max. 15 graden worden, de wind viel wel mee.

Ik wilde proberen om onderweg bij het water van de delta te komen maar dat lukte niet erg. De enkele dwarsweg die er is en waar ik ben ingereeden eindigde bij een aantal huizen en dan hield het op. Evenwijdig aan de Oostzeekust loopt een weg waar je een paar parkeerplaatsen hebt en waar een wandelpad naar de rand van de Kliff gaat. Deze is knap hoog (60-90 m.) en het is niet mogelijk om via een trap of i.d. beneden te komen, althans niet waar ik geweest ben. Waarschijnlijk is het ook te gevaarlijk vanwege mogelijke afkalving. Het bos is mooi, ik dacht de roep van een middelste bonte specht te horen, maar de wind was weer toegenomen. Het dierenparkje is de moeite van de wandeling niet waard. Een paar wisenten, wat reeën en edelherten en 4 zeearenden in een kooi, een triest gezicht. Ik ben dwars door het bos teruggereeden naar de E65. Dit was spannend en zal ik ook nooit meer doen. Het pad werd steeds slechter en je bent werkelijk in the middle of nowhere. Ik moet er niet aan denken dat ik daar autopech gehad zou hebben of vast was komen te zitten. Na bij Lubin nog een poging gewaagd te hebben om bij het water te komen ben ik teruggegaan naar Stepnica. Onderweg vloog een vrouwtje grauwe kiekendief een stukje met me mee. Al met al vond ik het toch een verloren dag. Achteraf gezien blijkt uit een folder die ik in het dierenparkje had gekocht dat er mooiere stukken zijn waar ik niet geweest ben. Dat krijg je als je de folder pas thuis leest. De campingbaas vertelde dat het mogelijk was om met een van de broodvissers naar de zeearenden te varen. Voor 2 – 3 uur rekenen ze €50 of 200 zlotys. Dit leek mij wel wat. Misschien wilden een paar van de Hollanders mee zodat we de kosten konden delen? 's Avonds zat het restaurant goed vol. Naast de Hollanders was er nog een flinke groep Polen en een aantal campinggasten. Het optreden van de folkloristische groep was leuk om te horen en te zien.

26 mei, laatste dag

Doel: boottocht en in de middag nog een keer naar Czarnocin.

Het weer: Het begon zonnig, wel fris en winderig.

Om 10.15 zijn we (3 van de Hollandse groep en ik) het water opgegaan met Tomasz, een jonge Poolse visser. Hij wist dat het ons om de zeearenden ging maar voer eerst langs de “jachthaven” wat blijkbaar de plaatselijke trots was. Hier lagen een stuk of 10 wat grotere zeiljachten. Verder werden er een paar 2^e huizen voor en door Duitsers gebouwd. In een achtertuin bij een van de Poolse huizen stond een oude tweedekker (vliegtuig). God mag weten hoe ze dat ding daar gekregen hadden. Na ons al dit fraais te hebben laten zien voer Tomasz het meer op intussen uitkijkend naar zeearenden.

We hebben er een gezien terwijl hij, laagvliegend over het water, een grote vis uit het water viste. Daarna vloog hij richting het reservaat dat ten zuiden van de camping ligt. Toen we meer langs de kant voeren hebben wij er nog drie in de bomen zien zitten maar gemakkelijk te benaderen waren ze niet. Om 12.30 uur waren we weer in het haventje en heb ik met het bootgroepje een wandeling gemaakt naar het reservaat dat we vanuit de boot gezien hadden. De natuur was heel fraai. Je kunt over een dijkje lopen en heb dan steeds uitzicht op het meer en de rietvelden aan de westkant en weilanden aan de oostkant. We zijn ook een stukje het reservaat ingelopen en ik vond het jammer dat ik dit pas op de laatste dag ontdekte, ik was hier zeker vaker naar toe gegaan. We zagen o.a. een rode wouw, grote en kleine karekieten, grauwe klauwierien en krekel – en bosrietzangers.

In de avond ben ik weer naar Czarnocin gegaan. Nu met de bedoeling kwartelkoningen te lokken. Dat ze er zitten is zeker, ik had ze al eerder gehoord. Op de plek waar je met de auto niet verder kunt ben ik een klein stukje het landweggetje ingereeden en het geluid via de CD - speler van de auto laten horen. Binnen een paar tellen zag ik op een afstand van 80 – 100 m. een hoenderachtige vlak boven het gras vliegen en landen. Even later vloog hij weer op en landde op een afstand van ca. 15 m.

Ik zag hem door het bewegen van het gras naar mij toe rennen. Op 3 – 4 m. stak hij voorzichtig zijn kop boven het gras uit. Het was voor de eerste keer dat ik een (levende) kwartelkoning zag. Omdat ik niet verwacht had dat ik zo snel succes zou hebben had ik de video camera niet stand-by. Door al mijn gerommel om dit alsnog te regelen trok hij zich een stukje terug en liet zich wel horen maar niet meer zien. Een paar honderd meter terug langs de weg heb ik het nog eens geprobeerd en weer binnen een paar tellen vloog er een langs mij heen en ging in het hoge gras zitten. Jammer genoeg kwamen er toen een paar mensen aan en ben ik maar gestopt.

27 mei, thuisreis.

Het weer: miezerregen, koud maar weinig wind.

Om 9.45 uur ben ik vertrokken. Bij het laatste benzinstation voor de grens heb ik nog getankt omdat ik het idee had dat de benzine in Polen goedkoper was. Er stond een lange rij voor de pomp dus zal dit wel het geval zijn. Bij de grens ging het soepel, geen controle. In Duitsland, tussen Stettin en Berlijn weer de twee zeer slechte stukken Autobahn (1x4 en 1x8 km.) wat mij toch erg blijft verbazen. Je kunt ook niet zien dat eraan gewerkt wordt zoals in Polen. Ter hoogte van Potsdam heb ik even gepauzeerd. Het miezerde geregeld onderweg. Bij de laatste Autohof voor de Nederlandse grens ben ik gestopt. Ik had toen 670 km. gereden. Ik heb er gegeten en ben toen gaan slapen.

28 mei, thuiskomst

Het weer: Half bewolkt en niet veel wind.

Na eerst te hebben ontbeten ben ik om 7.45 uur vertrokken om de laatste 230 km. af te leggen. Bij thuiskomst om 10.45 uur bleek de teller op 901 km. te staan.

Terugblikkend: Het was een leuke reis waarbij ik vooral van de prachtige natuur heb genoten. Het oostelijke deel van het Müritz Nationalpark vond ik landschappelijk gezien mooier dan de omgeving van Boek, de rand aan de oostzijde van het meer uitgezonderd. Het Nationalpark Unteres Odertal heb ik maar voor een klein deel gezien waarbij de kanttekening dat aan de Poolse kant nog zo'n park ligt van eenzelfde formaat. Je kunt hier dus gemakkelijk een week doorbrengen. De Oderdelta in Polen was ook erg mooi alleen had ik van tevoren beter moeten informeren naar de gebieden die het meest interessant zijn.

Een soortenteller ben ik niet. Thuis heb ik getracht het aantal soorten dat ik heb gezien vast te stellen. Voor wat het waard is, ik kwam tot 140 soorten totaal.

Het weer had beter gekund. De harde wind was vaak spelbreker maar tja, je kunt niet alles hebben.

Mocht je na lezing van dit verhaal vragen of opmerkingen hebben bel of e-mail mij dan gerust.

Aad Bijl – Noordwijk

Tel: 06 24813406

e-mail: aad.bijl@planet.nl

